

Değerli Basın Mensupları;

Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılmış olması nedeniyle; İstanbul Sözleşmesi olarak anılmaktadır.

Türkiye, Avrupa Konseyinde İstanbul Sözleşmesini imzalayan ve onaylayan ilk ülke olmuştur. Sözleşmenin 75. maddesi gereğince, sözleşme sekizi Avrupa Konseyi üyesi olmak üzere on devlet onayladıktan sonraki üç aylık sürenin sonunu takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Sözleşmenin 10. ülke olarak 22 Nisan 2014 tarihinde Andorra tarafından onaylanmasından sonra yürürlük için aranan 10 ülke koşulu tamamlanmıştır.

Sözleşmenin kadına yönelik şiddetin nedenlerine ve yol açtığı olumsuzluklara değinilen Giriş bölümünde taraf devletlerin;

- Kadına yönelik şiddetin, erkekler ve kadınlar arasındaki eşitlikçi olmayan güç ilişkilerinden kaynaklanan tarihsel bir olgu olduğu ve bu güç ilişkisinin erkekler tarafından kadınlar üzerinde baskı kurulmasına ve kadınlara yönelik ayrımcılık yapılmasına yol açtığı ve kadınların ilerlemelerini engellediği,

- Kadınlara yönelik aile içi şiddet, cinsel istismar, tecavüz, zorla evlendirme, sözde “namus” cinayetleri ve bir insan hakları ihlali olan şiddetin kadın erkek eşitliğini sağlamanın önündeki en büyük engel olduğu,

- Çocukların aile içindeki şiddete tanık olmak da dâhil, aile içi şiddet mağduru oldukları hususlarında anlaştıkları belirtilmiş; kadın ve erkek arasında yasal ve fiili eşitliğin gerçekleşmesinin kadına yönelik şiddeti önlemede önemli bir unsur olduğu vurgulanmıştır.

Türkiye'nin hazırlığına öncülük ettiği ve parlamentosundan ilk olarak Türkiye'nin geçirdiği Sözleşmenin amacı:

- Kadınları her türlü şiddetten korumak, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak,

- Kadına yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve kadınların güçlendirilmesi yolu dâhil kadın ve erkek arasındaki temel eşitliği teşvik etmek,

- Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet mağdurlarının korunması ve bu mağdurlara yardım edilmesi için kapsamlı bir çerçeve, politikalar ve tedbirler geliştirmek,

- Kadına yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak amacıyla uluslararası işbirliğini teşvik etmek,

- Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak üzere bütüncül bir yaklaşım benimsemek amacıyla etkili işbirliğini sağlamak için kuruluşlara ve kolluk kuvvetlerine destek ve yardım sağlamaktır.

(İstanbul Sözleşmesi), uluslararası hukukta kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet konusunda

- yaptırım gücü olan,
- bağlayıcı,
- bağımsız bir denetim mekanizması kurulmasına yer verilen ve
- şiddetin kadın erkek eşitsizliğinin bir sonucu olduğunun vurgulandığı ilk sözleşme niteliği taşıyor.

Sözleşmenin en önemli yanı ise beraberinde getirdiği “denetim mekanizmasıdır”

(md.66. monitoring mechanism). Buna göre, Taraf Devletlerce Sözleşmenin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere, “Kadına Yönelik ve Aile İçi Şiddete Karşı Mücadelede Uzmanlar Grubu” (GREVIO) adı altında Avrupa Konseyi bünyesinde bir denetim mekanizması oluşturulması öngörülmektedir. Avrupa devletlerinden insan hakları, kadın hakları ve kadına yönelik şiddetle mücadele uzmanı 10 ila 15 kişiden oluşacak bu grup, sözleşmenin yürürlüğe girmesinin ardından, taraf devletler hakkında düzenli denetim raporları hazırlayacak, raporlarda üye devletlere kadına yönelik ve aile içi şiddetle mücadelede önerilerde bulunulacak, bu önerilerin ne derece yerine getirildiği takip edilecek, bu raporlarla bir yandan Avrupa genelinde kadın-erkek eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadelede ortak normlar yaratılmasına, bir yandan da taraf devletlerde bu alanlarda ilerleme sağlanmasına ortam yaratılacaktır.

Sözleşme ile devletlere, Toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar uygulama yükümlülükleri ve gereken özeni gösterme, farkındalığı arttırma, sığınakların açılması hakkında yasal ve uygulamaya yönelik yaptırımlar getirme, veri toplama, sivil toplumun bu alandaki çalışmalarını destekleme, önleyici müdahale ve tedavi programları yapma, özel sektör ve medyanın katılımını sağlama, sorumluluğu verilmiştir.

Sözleşmede, taraf devletlerin kadın-erkek eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularını eğitimin her düzeyinde müfredata eklemeleri de öngörülmektedir.

6 Mayıs 2014 itibariyle Sözleşmeyi onaylayan ülkeler:

ALBANIA (4/2/2013); ANDORRA (22/4/2014); AUSTRIA (14/11/2013); BOSNIA AND HERZEGOVINA (7/11/2013); DENMARK (23/4/2014); ITALY (10/9/2013); MONTENEGRO (22/4/2013); PORTUGAL (5/2/2013); SERBIA (21/11/2013); SPAIN (10/4/2014); TURKEY (14/3/2012)

Türkiye açısından, Anayasanın 90. maddesinde yer alan “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır” hükmü gereğince büyük önem taşımaktadır.

Sözleşmenin uygulanması Avrupa Konseyi bünyesindeki bağımsız bir komite tarafından izlenecek ve denetlenecek olması onaylayan devletlerde Sözleşme hükümlerinin yaşama geçirilmesi için itici güç olacaktır.

Sözleşmenin duyurulması ve etkin uygulanmasının sağlanması için biz kadının insan hakları savunucularına büyük görevler düşmekte olup; taraf devlet olarak ülkenin siyasal ve kamusal yaşamında kadınlara karşı ayrımcılığı tasfiye etmek için gerekli her türlü tedbiri

almak, kadınlara karşı ayrımcılık oluşturan mevcut yasaları, hukuki düzenlemeleri, gelenekleri ve uygulamaları değiştirmek veya kaldırmak için gerekli siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda her türlü tedbiri almakla yükümlü olduğumuzu da hatırlatırız.

TÜBAKKOM 12.DÖNEM SÖZCÜSÜ

SAMSUN BAROSU KADIN HAKLARI KOMİSYONU BAŐKANI

Av.Birgöl BİLGİN